

ROZHODNUTÍ KOMISE

ze dne 21. března 2012

o Státní podpoře SA.29864 (C 6/10) (ex NN 1/10) poskytnuté Českou republikou společností České aerolinie, a. s. (ČSA – Czech Airlines a. s. – možné aspekty Státní podpory při poskytnutí úvěru společností Osinek, a. s.)

(oznámeno pod číslem C(2012) 1664)

(Pouze české znění je závazné)

(Text s významem pro EHP)

(2012/637/EU)

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 108 odst. 2 první pododstavec této smlouvy,

s ohledem na Dohodu o Evropském hospodářském prostoru, a zejména na čl. 62 odst. 1 písm. a) této dohody,

s ohledem na rozhodnutí, kterým Komise rozhodla zahájit řízení podle čl. 108 odst. 2 Smlouvy o fungování EU⁽¹⁾ ve věci podpory SA.29864 (C 6/10, ex NN 1/10, CP 371/2009)⁽²⁾,

poté, co vyzvala zúčastněné strany, aby v souladu s výše uvedenými články podaly připomínky, a s ohledem na tyto připomínky,

vzhledem k těmto důvodům:

1. POSTUP

- (1) V květnu 2009 se Komise na základě veřejně dostupných informací dozvěděla, že státem vlastněná společnost Osinek, a. s. v likvidaci (dále jen „společnost Osinek“) dala souhlas k poskytnutí úvěru ve výši 2,5 miliardy CZK (přibližně 100 milionů EUR) společnosti ČSA – Czech Airlines, a. s. (dále jen „ČSA“). Dopisy ze dne 14. května 2009 a 24. září 2009 Komise po České republice požadovala informace. Dopisy ze dne 10. září 2009 a 25. listopadu 2009 Česká republika poskytla Komisi doplňující informace.
- (2) Dopisem ze dne 24. února 2010 Komise informovala Českou republiku, že se ve vztahu k dotyčnému opatření rozhodla zahájit řízení stanovené v čl. 108 odst. 2 Smlouvy o fungování EU (dále jen „rozhodnutí o zahájení řízení“). Dopisem ze dne 26. dubna 2010 Česká republika poskytla své připomínky k uvedenému rozhodnutí. Dopisem ze dne 6. července 2010 Komise položila doplňující otázky a Česká republika na ně odpověděla dne 15. září 2010.

⁽¹⁾ S účinností od 1. prosince 2009 se články 87 a 88 Smlouvy o ES mění na články 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“). Oba soubory ustanovení jsou ve své podstatě identické. Pro účely tohoto rozhodnutí je v případě potřeby nutné odkazy na články 107 a 108 Smlouvy o fungování EU považovat za odkazy na články 87 a 88 Smlouvy o ES. Smlouva o fungování EU zavedla rovněž některé změny v terminologii, např. nahrazení slova „Společenství“ slovem „Unie“ nebo výrazu „společný trh“ výrazem „vnitřní trh“. V tomto rozhodnutí se používá terminologie podle Smlouvy o fungování EU.

⁽²⁾ Rozhodnutí Komise K(2010) 987 v konečném znění ze dne 24. února 2010 (Úř. věst. C 43, 11.2.2011, s. 6).

- (3) Rozhodnutí o zahájení řízení bylo zveřejněno v *Úředním věstníku Evropské unie*. Komise vyzvala zúčastněné strany, aby předložily své připomínky k opatření.

- (4) Komise obdržela připomínky od čtyř zúčastněných stran: od Travel Service and Icelandair Group dne 10. března 2011, od Czech Connect Airlines a. s. dne 11. března 2011, od JOB AIR Technic a. s. dne 10. března 2011 a od ČSA dne 14. března 2011. Komise zaslala tyto připomínky České republice, která měla možnost se k nim vyjádřit; její připomínky Komise obdržela dopisem ze dne 12. května 2011.

2. PODROBNÝ POPIS OPATŘENÍ

2.1 Úvěr společnosti Osinek

- (5) Opatření, jež je předmětem šetření, je půjčka poskytnutá českému národnímu leteckému dopravci ČSA dne 30. dubna 2009 společností Osinek. Úvěr byl čerpán ve třech tranších:
 - a) první tranše ve výši 800 milionů CZK byla přijata dne 11. května 2009;
 - b) druhá tranše ve výši 900 milionů CZK byla přijata dne 30. července 2009 a
 - c) třetí tranše ve výši 800 milionů CZK byla přijata dne 24. září 2009.
- (6) Očekávaným datem splacení byl 30. listopad 2010 s možností prodloužení. Úvěr byl poskytnut s úrokovou sazbou 3M Prague Interbank Offered Rate (dále jen „tříměsíční PRIBOR“) + 300 bazických bodů jako riziková přírůžka, tj. 5,51 % v den podpisu smlouvy o úvěru. Úrok byl splatný na čtvrtletním základě v poslední pracovní den kalendářního čtvrtletí (úrokové období). Úrok byl vypočítáván denně ode dne, který předchází splacení úvěru společností Osinek.

- (7) Podle stanoviska českých orgánů riziková přírážka ve výši 300 bazických bodů představuje odpovídající rizikovou přírážku vzhledem k finanční situaci společnosti odpovídající ratingové kategorii „B“ společnosti Standard & Poor's (slabá finanční situace) (dále jen „ratingová kategorie B“) a úrovni zajištění úvěru, která dosahovala 110 % úvěrové částky.
- (8) Předmětem zajištění úvěru byly budovy na letišti Praha-Ruzyně, pozemky, zásoby a náhradní díly. Tržní hodnota většiny předmětů zajištění byla určena nezávislým znalcem. Ke smlouvě o úvěru společnosti Osinek byly připojeny čtyři dodatky, ve kterých byl rozšířen a změněn seznam aktiv určených k zajištění⁽¹⁾. České orgány prohlašují, že všechny změny splnily podmínku stanovenou ve smlouvě se společností Osinek, tj. že vlastní výše úvěru nesmí přesáhnout 90 % hodnoty předmětů zajištění v jakémkoli čase či dohodnutou maximální výši úvěru.
- (9) Úvěr společnosti Osinek nebyl splacen, jak se původně předpokládalo. Místo toho bylo jeho zajištění uvolněno a dne 30. června 2010 došlo ke kapitalizaci dluhu (vkladem pohledávky do ČSA formou započtení proti pohledávce na splacení vkladu).

Tabulka 1

Přehled předmětů zajištění úvěru společnosti Osinek

Zajištění	Hodnota v milionech CZK	Subjekt určující hodnotu	Období zajištění
Provozní budova – hangár F (včetně pozemku pod budovou)	[925–990] (*)	YBN Consult – Znalecký ústav spol. s r. o., znalecký posudek ze dne 1. června 2009	od 11.5.2009 (první tranše)
Správní budova „APC“ (včetně pozemku pod budovou)	[735–770]	YBN Consult – Znalecký ústav spol. s r. o., znalecký posudek ze dne 5. července 2009	od 30.7.2009 (druhá tranše) do 9.12.2009 (zrušeno třetím dodatkem)
Náhradní díly (rotující náhradní díly a/nebo náhradní motory)	[150–165]	Ocenění založené na čisté účetní hodnotě ke dni 30.9.2009	od 24.9.2009 (třetí tranše)
Náhradní díly (rotující, pro typ A310 (všechny) a Boeing)	[520–575]	Ocenění založené na čisté účetní hodnotě ke dni 30.9.2009	od 24.9.2009 (třetí tranše) do 25.1.2010 (čtvrtý dodatek)
Pozemek kolem správní budovy „APC“	[60–65]	YBN Consult – Znalecký ústav spol. s r. o., znalecký posudek ze dne 5. července 2009	od 23.7.2009 (první dodatek) do 25.1.2010 (čtvrtý dodatek)
Pozemek kolem hangáru F a přilehlé	[105–115]	YBN Consult – Znalecký ústav spol. s r. o., znalecký posudek ze dne 5. července 2009	od 23.7.2009 (první dodatek)
Náhradní díly, typ: A319/320	[265–290]	Založeno na čisté účetní hodnotě	od 23.7.2009 (první dodatek)
Náhradní díly, typ: A310, ATR a Boeing	[440–485]	Založeno na čisté účetní hodnotě	od 22.9.2009 (druhý dodatek)
Letecký simulátor	[155–170]	YBN Consult – Znalecký ústav spol. s r. o., znalecký posudek ze dne 10. září 2009	od 22.9.2009 (druhý dodatek)
1 Boeing 737-55s, poznávací značka: OK CGK	[140–155]	YBN Consult – Znalecký ústav spol. s r. o., znalecký posudek ze dne 7. prosince 2009	od 9.12.2009 (třetí dodatek)
2 Boeingsy 737-55s, poznávací značky: OK CGH, OK CGJ	[300–330]	YBN Consult – Znalecký ústav spol. s r. o., znalecký posudek ze dne 7. prosince 2010	od 9.12.2009 (třetí dodatek) do 25.1.2010 (čtvrtý dodatek)
IT	[80–85]	PROSCON, spol. s r. o., znalecký posudek ze dne 30. listopadu 2009	od 9.12.2009 (třetí dodatek)
Obchodní značka „ČSA CZECH AIRLINES“	[140–155]	Vladimír Čmejla, znalecký posudek ze dne 30. listopadu 2009	od 9.12.2009 (třetí dodatek)
Podíl ČSA v ČSA Support, spol. s r. o.	[790–865]	PROSCON, spol. s r. o., znalecký posudek ze dne 20. ledna 2010	od 25.1.2010 (čtvrtý dodatek)

(*) Informace krytá povinností služebního tajemství.

⁽¹⁾ První dodatek byl uzavřen dne 23. července 2009, druhý dne 22. září 2009, třetí dne 9. prosince 2009 a čtvrtý dne 25. ledna 2010.

2.2 Rozsah působnosti tohoto rozhodnutí

- (10) Rozhodnutí o zahájení řízení ze dne 24. února 2010 odkazuje na úvěr společnosti Osinek ve výši 2,5 miliardy CZK na základě smlouvy o úvěru uzavřené dne 30. dubna 2009 a bere v potaz skutečnost, že již došlo k uvolnění zajištění úvěru na základě usnesení vlády České republiky ze dne 26. října 2009 č. 1343. Uvolnění zajištění úvěru a jeho kapitalizace (vkladem pohledávky do ČSA formou započtení proti pohledávce na splacení vkladu) byly Komisi nicméně oznámeny dne 12. května 2010 (SA.30908 ČSA – Czech Airlines – plán restrukturalizace) a provedeny v červnu 2010. Toto rozhodnutí se tedy zabývá pouze samotným úvěrem společnosti Osinek ve výši 2,5 miliardy CZK na základě smlouvy o úvěru uzavřené dne 30. dubna 2009. Posouzení uvolnění zajištění úvěru společnosti Osinek a jeho následná kapitalizace budou předmětem konečného rozhodnutí ve věci SA.30908.

2.3 Společnost Osinek

- (11) Osinek byla účelová finanční společnost založená za účelem dohledu nad uzavíráním uhelných dolů v České republice a jejich revitalizací. V době poskytnutí úvěru byla ve 100 % vlastnictvím českých státních orgánů pod dohledem ministerstva financí. Dne 5. listopadu 2008 společnost Osinek vstoupila do likvidace. Ještě před svou likvidací měla společnost Osinek stále disponibilní likvidní prostředky a údajně hledala různé příležitosti pro jejich investování. Smlouvu o úvěru společnosti Osinek uzavřel a podepsal dne 30. dubna 2009 jménem společnosti její likvidátor. S cílem identifikovat možná rizika spojená s úvěrem si společnost Osinek nechala vypracovat hospodářskou analýzu ČSA od nezávislého znalce – European Business Consulting spol. spol. s r. o. (dále jen „EBC“) – a právní posudek od advokátní kanceláře JUDr. Jiří Rybář & JUDr. Pavel Štrbík.
- (12) Dne 29. září 2009 podepsaly společnost Osinek a Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky (dále jen „MPO“) dohodu, podle které byly pohledávky společnosti Osinek u ČSA vycházející ze smlouvy o úvěru společnosti Osinek převedeny na MPO v návaznosti na její proces likvidace. ČSA obdržely oznámení o tomto převodu ten samý den. Dne 8. března 2010 byl dokončen proces likvidace společnosti Osinek.
- (13) Dne 3. května 2010 česká vláda přijala usnesení č. 333 o plánu restrukturalizace ČSA (dále jen „usnesení č. 333“), ve kterém uložila MPO uvolnit zástavu některých předmětů zajištění ještě před zvýšením zapsaného kapitálu ČSA. Kapitalizace úvěru (vkladem pohledávky do

ČSA formou započtení proti pohledávce na splacení vkladu) měla právní základ v uvedeném usnesení a byla provedena dne 30. června 2010.

2.4 Příjemce – ČSA

- (14) ČSA jsou národním leteckým dopravcem České republiky od roku 1923. Mají hlavní sídlo v Praze a řídí provoz skupiny z letiště Praha-Ruzyně. ČSA jsou největší leteckou společností se základnou na letišti Praha-Ruzyně a jejich podíl činí 37 % z cestujících, kteří odletají z Prahy nebo do ní přilétají. ČSA jsou členem aliance SkyTeam. Před restrukturalizací čítala flotila ČSA 51 letadel. ČSA nabízí pravidelnou leteckou přepravu (104 destinací ve 44 zemích). Vedle toho poskytují nepravidelné (charterové) lety, nákladní přepravu, pozemní služby (odstavují přibližně 60 % všech cestujících na letišti Praha-Ruzyně), údržbu letadel, výcvik posádek, catering a provozují obchody duty free na letišti Praha-Ruzyně a bezcelní palubní prodej.

2.4.1 Vlastnická struktura

- (15) ČSA jsou státem vlastněnou společností. Česká republika vlastní prostřednictvím Ministerstva financí 95,69 % akcií. Minoritními akcionáři jsou Česká pojišťovna, a. s. (2,26 %), hlavní město Praha (1,53 %) a hlavní město Bratislava (0,51 %).
- (16) Po ukončení procesu restrukturalizace má stát v úmyslu najít pro ČSA strategického partnera. V rámci příprav pro plánovanou privatizaci se česká vláda rozhodla vytvořit novou podnikovou strukturu zastřešenou společností Český Aeroholding, a. s. (dále jen „ČAH“).

- (17) Dne 25. října 2011 povolil Úřad pro ochranu hospodářské soutěže vytvoření ČAH, který bude zahrnovat ČSA, Letiště Praha a současné dceřiné společnosti ČSA, tj. Czech Airlines Handling, Holidays Czech Airlines, Technics and ČSA Services, spol. s r. o. Řízení a struktura ČAH budou obsahovat prvky finanční holdingové struktury s cílem restrukturalizovat společnost seskupené v holdingu, usnadnit jim přístup ke komerčnímu financování a připravit je k následné privatizaci.

2.4.2 Finanční situace společnosti

- (18) ČSA čelily potížím, které se ještě zvýraznily v roce 2009, kdy vrcholila současná ekonomická krize. I když se společnost v žádném momentě nepřiblížila insolvenčnímu řízení podle českého práva, zaznamenala jasný negativní trend, pokud jde o vývoj jejich klíčových finančních ukazatelů.

Tabulka 2

Čisté jmění a zapsaný kapitál ČSA v letech 2006–2009 (v tis. CZK)

	2006	2007	2008	2009
Čisté jmění	938 646	1 238 093	101 686	- 2 352 045
Zapsaný kapitál	2 735 510	2 735 510	2 735 510	2 735 510

Zdroj: Výroční zprávy ČSA.

Tabulka 3

Vývoj finančních údajů ČSA (v tis. CZK)

V tis. CZK	31.12.2006	31.12.2007	31.3.2008	30.6.2008	31.12.2008	31.3.2009	30.6.2009	30.9.2009	31.12.2009
Zisk/ztráta	- 396 951	206 600	[- 880 000 - - 800 000]	[- 180 000 - - 165 000]	470 057	[- 1 320 000 - - 1 190 000]	[- 1 840 000 - - 1 660 000]	[- 2 625 000 - - 2 365 000]	- 3 756 125
Obrat (1)	23 375 950	23 399 853	[4 625 000 - 5 080 000]	[10 175 000 - 11 250 000]	22 581 692	[4 385 000 - 4 820 000]	[9 265 000 - 10 235 000]	[14 300 000 - 15 830 000]	19 789 620
Čisté peněžní toky provozní činnosti	- 533 192	- 275 234	[- 1 110 000 - - 1 000 000]	[- 640 000 - - 580 000]	- 1 762 376	[- 1 230 000 - - 1 115 000]	[- 1 320 000 - - 1 195 000]	—	- 3 066 694
Dluh	6 476 911	4 391 070	[4 410 000 - 4 890 000]	[3 665 000 - 4 065 000]	6 494 752	[5 685 000 - 6 285 000]	[5 550 000 - 6 065 000]	[6 290 000 - 6 960 000]	6 581 325
Čistá hodnota aktiv	11 679 439	10 161 647	[8 945 000 - 9 855 000]	[9 535 000 - 10 065 000]	10 418 871	[8 340 000 - 9 255 000]	[8 990 000 - 9 920 000]	[8 470 000 - 9 390 000]	7 948 571

Zdroj: Účetní závěrky ČSA.

(1) Je třeba poznamenat, že údaje o obratu jsou v rámci účetního roku kumulativní.

(19) Společnost byla v letech 2007 a 2008 zisková. Výsledek podnikání se ovšem v roce 2009 výrazně zhoršil. Její obrat se mírně snížil během posledních čtyř let, ale peněžní tok klesl významně. Úroveň dluhu byla víceméně stabilní. Společnost své ztráty vyrovnávala prodejem majetku, zejména v účetním roce 2009.

již podnikem v obtížích ve smyslu Pokynů Společenství pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci podniků v obtížích (1) (dále jen „pokyny pro záchranu a restrukturalizaci“).

(20) Během roku 2009 se situace společnosti zhoršila, zejména po létě, které je tradičně pro ČSA ziskovým obdobím.

(22) Komise vedle toho vyjádřila pochybnosti o tom, zda podmínky úvěru poskytnutého ČSA společností Osinek vzhledem k finanční situaci ČSA představují hospodářské zvýhodnění, které by přijímající podnik za běžných podmínek na trhu nezískal. Komise kromě toho zpochybnila skutečnost, že za předpokladu, že by úvěr skutečně obsahoval prvky státní podpory, tak by tato podpora mohla být shledána slučitelnou na základě předpisů o státní podpoře, zejména sdělení Komise – Dočasný rámec Společenství pro opatření státní podpory zlepšující přístup k financování za současné finanční a hospodářské

2.5 Rozhodnutí o zahájení řízení

(21) Dne 24. února 2010 Komise zahájila formální vyšetřovací řízení. Ve svém rozhodnutí Komise vyjádřila pochyby o tom, zda byly ČSA v době obdržení úvěru

(1) Úř. věst. C 244, 1.10.2004, s. 2.

krize ⁽¹⁾ (dále jen „dočasný rámec“). Kdyby úvěr skutečně obsahoval prvky státní podpory, mělo by takové opatření škodlivé dopady na hospodářskou soutěž, tj. na společnost provozující spoje z letiště Praha-Ruzyně nebo konkurující ČSA a jejich dceřiným společnostem na jiných trzích.

3. PŘIPOMÍNKY ČESKÉ REPUBLIKY

- (23) V odpovědi na rozhodnutí o zahájení řízení předložila Česká republika své připomínky. V nich vyjádřila názor, že úvěr společnosti Osinek splňuje zkoušku „zásady investora v podmínkách tržního hospodářství“, neboť neposkytuje ČSA neoprávněné hospodářské zvýhodnění.
- (24) Česká republika pak zejména vyjadřuje názor, že v den podpisu smlouvy o úvěru společnosti Osinek nebyly ČSA podnikem v obtížích, ale staly se jím až v srpnu 2009. Česká republika tvrdí, že i přes narůstající problémy byly ČSA vždy schopny zajistit svou životaschopnost. Situace se nicméně změnila koncem roku 2008 a počátkem roku 2009 a stále se během roku zhoršovala z důvodu globální hospodářské recese, která měla nepříznivý dopad na světové dopravní trhy ⁽²⁾. Tato skutečnost, spolu s destabilizací trhu s ropou a měnovými výkyvy, přispěla k zhoršení finanční situace ČSA.
- (25) Během roku 2009 se ČSA spoléhaly na prognózy vycházející z výsledků předchozích let a očekávaly výrazně lepší výsledky v letní sezóně. Výsledky za první pololetí roku 2009, které se dostaly na stůl vedení společnosti v polovině srpna, ovšem ukázaly na podstatný pokles průměrného příjmu ČSA v červnu. V srpnu 2009 bylo vedení společnosti jasné, že ČSA již nejsou schopny dále fungovat bez okamžitých opatření na snížení nákladů a finanční pomoci z vnějších zdrojů.
- (26) Ve vztahu k možnému prvku státní podpory, pokud jde o úvěr společnosti Osinek, Česká republika prohlašuje, že úroková míra splňuje požadavky sdělení Komise o revizi metody stanovování referenčních a diskontních sazeb (dále jen „sdělení o referenčních sazbách“) ⁽³⁾. Česká republika zejména trvá na tom, že bylo odpovídající použít sazbu tříměsíční PRIBOR jako základní sazbu pro určení úroku za dotyčný úvěr, a to vzhledem k volatilitě finančních trhů v době podpisu smlouvy o úvěru společnosti Osinek.
- (27) ČSA nejsou posuzovány podle ratingových systémů, a Česká republika tedy nemůže poskytnout důkaz pro svůj předpoklad, že ČSA byly v době, kdy byla podepsána smlouva o úvěru společnosti Osinek, hodnoceny

ratingovou kategorií B. Česká republika nicméně odkazuje na zprávu ze dne 27. dubna 2009, kterou vytvořila EBC a podle níž byly ČSA solventní a úvěruschopné.

- (28) Česká republika znovu opakuje argument, že aby mohly získat úvěr, musely ČSA poskytnout zajištění ve výši nejméně 110 % výše úvěru na celou dobu jeho trvání. Výše skutečně poskytnutého úvěru ČSA tedy nikdy nesmí překročit 90 % hodnoty všech předmětů zajištění. Česká republika potvrdila, že tento požadavek byl ve všech případech naplněn, a předložila posudky oceňující aktiva, která byla použita pro zajištění úvěru.
- (29) Česká republika vedle toho argumentuje, že vzhledem k tomu, že společnost Osinek měla k dispozici značné množství finančních zdrojů, tak její likvidátor usiloval o investiční příležitosti s cílem generovat zisk. Ještě předtím, než začal ve vztahu k úvěru pro ČSA figurovat jako smluvní strana, zadal likvidátor u nezávislé konzultační společnosti EBC a advokátní kanceláře JUDr. Jiří Rybář & JUDr. Pavel Štrbík vypracování hospodářského a právního posudku nabídnutého úvěru. Posudek EBC potvrdil, že ČSA byly považovány za solventní a že riziko, že by půjčka ČSA mohla společnosti Osinek přivodit ztrátu nebo potíže, bylo minimální. Na základě tohoto posudku se likvidátor rozhodl, že půjčka ČSA bude výhodným prostředkem pro uložení volných finančních zdrojů společnosti Osinek.
- (30) Česká republika vedle toho argumentuje, že úvěr je slučitelný s podmínkami stanovenými v dočasném rámci, a to i tehdy, kdyby Komise došla k závěru, že podmínky úvěru byly výhodnější než podmínky nabízené na trhu.

4. PŘIPOMÍNKY ZÚČASTNĚNÝCH STRAN

- (31) V průběhu formálního vyšetřovacího řízení Komise obdržela tři připomínky od zúčastněných třetích stran a připomínky od příjemce opatření, jež je předmětem šetření – ČSA (viz 4. bod odůvodnění).
- (32) Připomínky ČSA v zásadě odrážejí výše zmíněné připomínky České republiky k rozhodnutí o zahájení řízení. ČSA znovu opakují, že úvěr společnosti Osinek byl poskytnut za tržních podmínek, neboť tato společnost jednala jako racionální subjekt v tržním hospodářství a byla více motivována obchodními cíli než hospodářskými či sociálními ohledy. Pokud by Komise došla k závěru, že úvěr společnosti Osinek byl poskytnut za výhodnou úrokovou míru, předpokládá, že rating ČSA by byl horší než slabý („B“) a/nebo že by zajištění nebylo hodnoceno jako „vysoké“, mají ČSA také připomínky ke kvantifikaci prvku možné podpory, pokud k nějaké došlo.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 83, 7.4.2009, s. 1.

⁽²⁾ Český trh v roce 2009 zaznamenal pokles přepravy cestujících na letišti Praha-Ruzyně ve výši 6 %.

⁽³⁾ Úř. věst. C 14, 19.1.2008, s. 6.

(33) Všechny zúčastněné třetí strany jsou konkurenty ČSA a zastupuje je jedna a tatáž advokátní kancelář; jejich uvažování je proto do jisté míry identické. Zúčastněné třetí strany argumentují, že úvěr společnosti Osinek poskytl ČSA státní podporu, která společnosti umožnila nekalou konkurenci prostřednictvím účtování cen, které nemohou konkurenti, kteří neobdrželi žádnou státní dotaci, nabídnout, aniž by přitom neztratili schopnost pokrýt své náklady a vytvořit přiměřený zisk⁽¹⁾.

(34) Zúčastněné třetí strany zastávají názor, že ČSA byly ve vážných obtížích již před 1. červencem 2008. Kromě toho tvrdí, že úvěr společnosti Osinek byl poskytnut za podstatně nižší úrokovou sazbu, než je ta, kterou by požadovala za podobných podmínek banka, a to vzhledem k finanční situaci ČSA, délce doby splatnosti, kvalitě zajištění a nízké pravděpodobnosti samotného splacení. V takovém případě by úvěr společnosti Osinek představoval nezákonnou státní podporu neslučitelnou s pravidly Unie. Podle vyjádření společnosti jednoho konkurenta splnily ČSA podmínku, že přišly o více než polovinu svého zapsaného kapitálu, a to v letech 2007, 2008 a 2009. Navíc v letech 2008 a 2009 přišly ČSA za období posledních 12 měsíců o více než čtvrtinu zapsaného kapitálu. Tentýž konkurent je toho názoru, že ze snížení zapsaného kapitálu ČSA v roce 2008 lze usuzovat, že společnost již dne 1. července 2008 naplnovala podmínky podniku v obtížích ve smyslu odst. 10 písm. a) pokynů pro záchranu a restrukturalizaci.

(35) Zúčastněné třetí strany dále tvrdí, že z důvodu záporných toků peněžních prostředků z provozní činnosti, velkého množství věřitelů a existence finančních závazků splatných do 30 dnů je možné předpokládat, že společnost trpěla brzdící platební neschopností již od konce roku 2007, a měla by tudíž již od tohoto roku být kvalifikována jako podnik v obtížích (podle odst. 10 písm. c) pokynů na záchranu a restrukturalizaci.

5. ODPOVĚĎ ČESKÉ REPUBLIKY NA PŘIPOMÍNKY ZÚČASTNĚNÝCH STRAN

(36) Česká republika vyjádřila s připomínkami zúčastněných třetích stran nesouhlas, přičemž souhlasila s připomínkami ČSA. Česká republika trvala na svém tvrzení, že úvěr společnosti Osinek byl poskytnut za tržních podmínek a v souladu se sdělením o referenčních sazbách. Kromě toho české orgány tvrdí, že ČSA byly

schopny provozu bez státní podpory až do druhé poloviny roku 2009. Situace aktiv ČSA se výrazně nezhoršila ani v první polovině roku 2009 a jejich hodnota se ve skutečnosti zvýšila z [8 340–9 255] milionů CZK v prvním čtvrtletí roku 2009 na [8 990–9 920] milionů CZK ve druhém čtvrtletí.

(37) Česká republika podotýká, že i když ČSA publikují výsledky své provozní činnosti vypracované v souladu s Českými účetními standardy (dále jen „ČÚS“) a Mezinárodními standardy účetního výkaznictví, zúčastněné třetí strany své připomínky založily výhradně na výsledcích vypracovaných v souladu s ČÚS, jejichž metodika neumožňuje pravdivý obrázek o provozu společnosti. Účetní závěrky vypracované v souladu s Mezinárodními standardy účetního výkaznictví nabízejí lepší informace o finanční situaci společnosti a jsou tedy vhodnější. ČSA používá ČÚS, protože je to povinnost podle českých daňových zákonů. Činnost ČSA se ovšem neomezuje jen na Českou republiku, ale je globální, a proto ČSA používají i Mezinárodní standardy účetního výkaznictví. Česká republika podotýká, že Mezinárodní standardy účetního výkaznictví jsou uplatňovány bankami v případě rozhodování o půjčkách, protože jsou považovány za přesnější než ČÚS.

(38) V neposlední řadě poskytla Česká republika důkaz ukazující na to, že ČSA v době, kdy byl poskytnut úvěr společnosti Osinek, nesplňovaly podmínky platební neschopnosti podle českého insolvenčního zákona⁽²⁾.

6. EXISTENCE STÁTNÍ PODPORY

(39) Podle čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování EU podpory poskytované v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, jsou, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy, neslučitelné s vnitřním trhem.

(40) Kritéria stanovená v čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování EU jsou kumulativní. Aby se tedy mohlo určit, zda oznámená opatření představují státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování EU, musí být splněny všechny níže uvedené podmínky. Konkrétně by finanční podpora musela:

— být poskytnuta státem nebo ze státních prostředků,

— poskytovat příjemci hospodářské zvýhodnění,

— zvýhodňovat určité podniky nebo určitá odvětví výroby,

(1) Doplnující připomínky zúčastněných třetích stran, které se týkají: i) kapitalizace úvěru společnosti Osinek (vkladem pohledávky do ČSA formou započtení proti pohledávce na splacení vkladu), ii) údajné platby odměny pro předsedu představenstva a ředitele ČSA od státem vlastněného Letiště Praha, iii) převodu majetku ČSA na státem vlastněné Letiště Praha s následným zpětným pronájmem ČSA, se této věci netýkají a budou posouzeny v konečném rozhodnutí ve věci SA.30908 ČSA – Czech Airlines – plán restrukturalizace.

(2) Zákon č. 182/2006 Sb.

— narušovat hospodářskou soutěž nebo hrozit narušením hospodářské soutěže, a

— ovlivňovat obchod mezi členskými státy.

6.1 Státní prostředky a odpovědnost

- (41) Pojem státní podpory se vztahuje na jakoukoli přímo či nepřímo poskytnutou výhodu financovanou ze státních prostředků, poskytnutou státem jako takovým nebo zprostředkujícím subjektem jednajícím na základě svěřených pravomocí.
- (42) Nejdříve je proto třeba stanovit, zda se na úvěr společnosti Osinek má pohlížet jako na státní prostředky. Jak bylo uvedeno výše, společnost Osinek byla v době, kdy byl poskytnut úvěr, ve 100 % vlastnictví Ministerstva financí České republiky a z tohoto důvodu bez ohledu na její postavení obchodní společnosti nebo jiné právní postavení se jedná o veřejný podnik ve smyslu čl. 2 písm. b) směrnice Komise 2006/111/ES ze dne 16. listopadu 2006 o zprůhlednění finančních vztahů mezi členskými státy a veřejnými podniky a o finanční průhlednosti uvnitř jednotlivých podniků⁽¹⁾. Proto Komise zastává názor, že úvěr společnosti Osinek je financován ze státních prostředků.
- (43) Soudní dvůr však také rozhodl, že i v případě, že stát může kontrolovat veřejný podnik a vykonávat rozhodující vliv nad jeho činností, není možné v konkrétním případě automaticky předpokládat, že tuto kontrolu skutečně vykonává. Veřejný podnik může jednat s větší či menší nezávislostí podle stupně autonomie, kterou mu stát umožní. Proto pouhý fakt, že veřejný podnik je pod státní kontrolou, není dostačující pro to, aby opatření přijatá daným podnikem, jako je například předmětná smlouva o úvěru, byla považována za přičitatelná státu. Je též nutno zjistit, zda veřejné orgány mají být považovány za zúčastněné, ať již tím či oním způsobem, na přijetí daného opatření. V této souvislosti Soud uvedl, že odpovědnost státu za opatření přijatá veřejným podnikem lze odvodit podle souboru indikátorů vyplývajících z okolností případu a kontextu, ve kterém bylo příslušné opatření přijato⁽²⁾.
- (44) Těmito indikátory může být integrace podniku do struktur veřejné správy, povaha jeho činnosti a výkon činnosti na trhu za běžných podmínek hospodářské soutěže se soukromými subjekty, právní postavení podniku (tj. zda se řídí veřejným, nebo obchodním právem), intenzita dohledu nad vedením podniku ze strany veřejných orgánů nebo jiný indikátor poukazující v konkrétním případě na účast veřejných orgánů na přijetí opatření nebo nepravděpodobnost jejich účasti, a to rovněž s ohledem na rozsah opatření, jeho obsah a podmínky v něm obsažené.

(45) Komise podotýká, že většina členů dozorčí rady společnosti Osinek jsou zástupci veřejných orgánů (např. ministerstva financí atd.).

(46) Společnost Osinek vstoupila do likvidace dne 5. listopadu 2008 na základě rozhodnutí, které učinil její jediný akcionář v tentýž den. Podle českého zákona je likvidátor povinen jednat samostatně a bez pokynů od orgánů společnosti během procesu likvidace. Komise dále poznamenává, že likvidátor byl jmenován Ministerstvem financí České republiky, které bylo jediným akcionářem společnosti Osinek.

(47) České orgány navíc poskytly Komisi znalecké posudky JUDr. Jiřího Rybáře a JUDr. Pavla Štrbáka, v nichž se likvidátorovi Osinku doporučuje před přijetím rozhodnutí o poskytnutí úvěru ČSA konzultovat akcionáře společnosti Osinek, tedy Českou republiku.

(48) Pokud jde o dohled nad činností společnosti Osinek ze strany státu, Komise dále konstatuje, že vláda České republiky později také přijala rozhodnutí o uvolnění zajištění úvěru společnosti Osinek a vkladu pohledávky České republiky do ČSA formou započtení proti pohledávce na splacení vkladu na základě usnesení č. 333.

(49) Komise tedy dochází k závěru, že rozhodnutí poskytnout úvěr společnosti Osinek lze přičíst českému státu. Na úvěr společnosti Osinek je tudíž třeba nahlížet jako na úvěr ze státních zdrojů.

6.2 Hospodářské zvýhodnění

(50) Komise poznamenává, že v souladu se zavedenými zásadami práva Unie, pokud je „podniku“ poskytnut státem dodatečný kapitál za podmínek, jež jsou lepší než normální tržní podmínky, uplatnil by se na takovou situaci čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování EU, neboť výsledkem takového kroku by bylo „upřednostňování“ tohoto konkrétního podniku ve smyslu uvedeného článku. Aby bylo možné určit, zda bylo podniku státem poskytnuto hospodářské zvýhodnění, které by za běžných podmínek na trhu nezískal, uplatňuje Komise „zásadu investora v podmínkách tržního hospodářství“⁽³⁾.

(51) V souladu s uvedenou zásadou by se nejednalo o státní podporu za předpokladu, že by bylo možno motivovat soukromého investora jednajícího v běžných podmínkách tržního hospodářství, jehož velikost je srovnatelná s velikostí veřejnoprávních subjektů, k tomu, aby za odpovídajících okolností uskutečnil dotyčný kapitálový vklad. Komise proto musí posoudit, zda by dotyčné transakce za stejných podmínek uzavřel i soukromý investor. Předpokládané jednání hypotetického soukromého investora spočívá v tom, že obezřetný investor, jehož cílem je maximalizace zisku, je opatrný, pokud jde o úroveň přijatelného rizika za danou míru návratnosti. Podle této zásady by se kapitál, který stát přímo či nepřímo dá

⁽¹⁾ Úř. věst. L 318, 17.11.2006, s. 17.

⁽²⁾ Rozsudek Soudního dvora ve věci Francie v. Komise (dále jen „rozsudek ve věci Stardust Marine“), Sb. rozh. 2002, s. I-04397, body 52 a 57.

⁽³⁾ Spojené věci Westdeutsche Landesbank GZ v. Komise, T-228/99 a T-233/99, Sb. rozh. 2003, s. II-435 a násl., bod 251.

- společnosti k dispozici za okolností, jež odpovídají běžným podmínkám trhu, neměl považovat za státní podporu ⁽¹⁾.
- (52) V souladu se zavedenou judikaturou se zásada investora v podmínkách tržního hospodářství uplatňuje i na úvěry. Jestliže se tato zásada uplatní na úvěry, vyvstává otázka, zda by soukromý investor poskytl příjemci úvěr za podmínek, za kterých byl skutečně poskytnut ⁽²⁾. V tomto ohledu Komise posuzuje, zda je úvěr poskytnut za normálních obchodních podmínek a zda by takové úvěry byly v nabídce obchodních bank. Pokud jde o podmínky takových úvěrů, bere Komise v potaz zejména účtovanou úrokovou míru a požadované zajištění úvěru. Komise posuzuje, zda je poskytnuté zajištění dostatečné ke splacení celého úvěru v případě úpadku a ve vztahu k finančnímu postavení společnosti v okamžiku poskytnutí úvěru ⁽³⁾.
- (53) Komise podotýká, že ČSA jsou právnickou osobou vykonávající hospodářské činnosti, a je tudíž považována za podnik ve smyslu článku 107 Smlouvy o fungování EU. Aby bylo možné určit, zda byl úvěr společnosti Osinek poskytnut za výhodných podmínek, nebo tržních podmínek, ověřila Komise soulad úrokové míry u dotčeného úvěru s referenční mírou Komise stanovenou ve sdělení o referenčních sazbách, jež se používá jako náhrada sazeb tržních.
- (54) Pokud jde o rozhodné datum, které by se mělo použít k porovnání úrokové sazby u předmětného úvěru s referenční sazbou, Komise již v rozhodnutí o zahájení řízení vyjádřila názor, že by se mělo jednat o datum právně závazného aktu, na jehož základě byl úvěr poskytnut, tj. 30. duben 2009 (datum uzavření smlouvy o úvěru mezi společností Osinek a ČSA).
- (55) Podle vyjádření České republiky měly ČSA v té době stále přístup k vnějšímu financování od soukromých bank a podnikem v obtížích se staly až v srpnu 2009. Počátkem roku 2009 odpovídala úvěruschopnost ČSA ratingové kategorii B.
- (56) Aby mohla ověřit tvrzení České republiky, konzultovala Komise několik soukromých bank, které měly s ČSA obchodní vztahy. Zajímala se o interní rating ČSA v prvních šesti měsících roku 2009 a jeho změny mezi červencem 2008 a červencem 2009, dále o podmínky úvěrů, které byly poskytnuty ČSA v prvních šesti měsících roku 2009 a další připomínky k úvěruschopnosti ČSA během prvních šesti měsíců roku 2009. Tři soukromé banky poskytly informace pod podmínkou, že budou tyto informace považovány za důvěrné, že budou použity pouze pro interní posuzování Komise a nebudou předány žádné třetí straně, ČSA a české orgány nevyjímaje.
- (57) Ačkoli všechny tyto banky uznaly, že se počátkem roku 2009 finanční situace ČSA zhoršila, ČSA získaly během prvního pololetí 2009 půjčky provozního kapitálu a úvěrové facility. Interní rating ČSA všech těchto tří soukromých bank zhruba odpovídá ratingové kategorii B společnosti.
- (58) Komise podotýká, že odpovědi bank jsou konsistentní a kvalitní. I když se interní rating společnosti zhoršil, tato skutečnost zřejmě nebyla dostatečně závažná pro zdůvodnění vyšší rizikové přírážky.
- (59) Komise si kromě toho všímá toho, jak bylo rovněž uvedeno v rozhodnutí o zahájení řízení a na základě informací od České republiky, že banka UniCredit poskytla v září 2008 ČSA střednědobou (čtyři roky) půjčku provozního kapitálu ve výši 200 milionů CZK zajištěnou leteckým simulátorem. Dne 25. června 2009 zvýšila banka UniCredit za porušení finančních ukazatelů schválených ve smlouvě o úvěru rizikovou přírážku u úvěru pro ČSA ze 160 bazických bodů (podle smlouvy z roku 2008) na 325 bazických bodů nad jednoměsíční sazbou PRIBOR (tj. úroková míra ve výši 5,10 % p.a. ke dni 25. června 2009). Komise poznamenává, že tato úroková míra, která zohledňovala předchozí nedávné zhoršení finanční situace ČSA, je nižší než úroková míra úvěru společnosti Osinek (5,51 % p.a.) a zhruba odpovídá referenční míře pro společnost s ratingovou kategorií B (s vysokým zajištěním).
- (60) Na základě výše uvedeného je možné dojít k závěru, že ČSA v zásadě měly v době, kdy byl poskytnut úvěr společnosti Osinek, přístup k vnějšímu financování a že úvěruschopnost ČSA v prvním pololetí roku 2009 odpovídala ratingové kategorii B.
- (61) Předmětem zajištění úvěru byly budovy na letišti Praha-Ruzyně, pozemky, zásoby a náhradní díly. Tržní hodnota předmětů zajištění byla určena nezávislými znalci z České republiky, kteří jsou uvedeni na seznamu ústavů
-
- ⁽¹⁾ Sdělení Komise členským státům – použití článků 92 a 93 Smlouvy o EHS a článku 5 směrnice Komise 80/723/EHS na veřejné podniky ve výrobním odvětví (Úř. věst. C 307, 13.11.1993, s. 3), bod 11. Uvedené sdělení se zabývá výrobním odvětvím, ale je uplatnitelné i na další hospodářská odvětví. Srov. též rozsudek ve věci Cityflyer, T-16/96, Sb. rozh. 1998, s. II 757, bod 51.
- ⁽²⁾ Viz věc Cityflyer Express v. Komise, T-16/96, Sb. rozh. 1998, s. II-757, body 45 a 46.
- ⁽³⁾ Viz sdělení o použití článků 92 a 93 Smlouvy o ES a článku 61 Dohody o EHP na státní podpory v odvětví letectví, Úř. věst. C 350, 10.12.1994, s. 5.

kvalifikovaných pro znaleckou činnost nebo v centrální evidenci znalců a tlumočnicků, které spravuje Ministerstvo spravedlnosti České republiky, a mají zkušenost v oblasti oceňování majetku ⁽¹⁾.

- (62) Komise poznamenává, že datem oceňujícího posudku předmětu zajištění hangáru F (viz tabulka č. 1) je 1. červen 2009, zatímco první tranše úvěru společnosti Osinek byla zaplácena dne 11. května 2009. České orgány předložily prohlášení YBN Consult ze dne 6. května 2009, které potvrzuje hodnotu použitého zajištění. Takové prohlášení je v souladu s odstavcem 5.9.11 smlouvy o úvěru společnosti Osinek za předpokladu, že kompletní oceňující posudek bude předložen do jednoho měsíce od data platby první tranše. Komise poznamenává, že tato podmínka byla splněna.
- (63) Komise kromě toho kriticky zhodnotila předložené oceňující posudky. Hodnocení nevzbuzují žádné pochyby, neboť nebyly nalezeny žádné zjevné chyby, jsou uplatněny schválené metodiky a hodnocení se zakládají na věrohodných předpokladech. Komise se proto domnívá, že výsledky existujících oceňujících posudků jsou odpovídající aproximací pro realistické tržní ceny

aktiv, jež byla použita pro zajištění úvěru společností Osinek. U jednoho druhu předmětů zajištění – náhradních dílů – je hodnota založena na jejich čisté účetní hodnotě. Komise se domnívá, že taková metodika ohodnocení je odpovídající pro tento druh aktiv vzhledem k tomu, že náhradní díly jsou jednoduše obchodovatelné, a jejich hodnota by tudíž měla odpovídat původním nákladům na jejich pořízení po odečtení akumulovaných odpisů.

- (64) Smlouva o úvěru obsahovala ustanovení o tom, že vlastní výše úvěru nesmí přesáhnout 90 % hodnoty předmětů zajištění, tzn. že tato hodnota musí činit alespoň 110 % částky úvěru. Na základě předložených informací v okamžiku poskytnutí první tranše v květnu 2009 činila hodnota původního zajištění [110–117] %, jak bylo dohodnuto ve smlouvě o úvěru ze dne 30. dubna 2009. V okamžiku poskytnutí druhé tranše v červenci 2009 činila tato hodnota [120–132] % a v okamžiku poskytnutí třetí tranše v září 2009 [128–141] %. Na základě dodatků ke smlouvě o úvěru společnosti Osinek (viz 8. bod odůvodnění) byla vedle toho přidána dodatečná aktiva zajištění a některá aktiva byla uvolněna.

Tabulka 4

Přehled zajištění úvěru společnosti Osinek v různých obdobích

Datum změny	Vyčerpaná částka (milióny CZK)	Hodnota předmětů zajištění (milióny CZK)	% hodnoty předmětů zajištění
11. května 2009	800	[880–935]	[110–117] %
23. července 2009	800	[1 350 – 1 485]	[169–186] %
30. července 2009	1 700	[2 040 – 2 240]	[120–132] %
22. září 2009	1 700	[2 485 – 2 760]	[146–162] %
24. září 2009	2 500	[3 190 – 3 535]	[128–141] %
9. prosince 2009	2 500	[3 275 – 3 615]	[131–145] %
25. ledna 2010	2 500	[3 310 – 3 640]	[132–146] %

- (65) Sdělení o referenčních sazbách předpokládá, že „vysoké“ zajištění s sebou nese ztrátovost ze selhání nižší nebo rovnou 30 %, což odpovídá hodnotě předmětů určených k zajištění nejméně 70 % výše úvěru. Komise podotýká, že zajištění poskytnuté za úvěr je výrazně vyšší, což vytváří významné bezpečnostní rozpětí, pokud jde o možné odchylky v odhadech hodnoty předmětů zajištění.
- (66) Na základě sdělení o referenčních sazbách by odpovídající úroková míra v daném okamžiku činila 5,16 % p.a. (základní sazba 2,96 % + 220 bazických bodů = 5,16 %

p.a.). Rozpětí 220 bazických bodů odráží ratingovou kategorii B, která byla potvrzena soukromými bankami, a vysokou úroveň zajištění popsanou výše.

- (67) Uvedená sazba je nižší než uplatňovaná sazba pro úvěr společnosti Osinek (tříměsíční PRIBOR ⁽²⁾ + 300 bazických bodů), která dne 30. dubna 2009 činila 5,51 % p.a.
- (68) Analýza uplatňované sazby (tříměsíční PRIBOR + 300 bazických bodů) a referenční sazby + přírůžka 220 bazických bodů ukazuje, že tyto sazby jsou srovnatelné, co se týče metodiky určení jejich základu či celkové úrovně uplatněných sazeb, včetně příslušné rizikové přírůžky.

⁽¹⁾ YBN Consult – Znalecký ústav, spol. s r. o. je znalecký ústav kvalifikovaný pro poskytování odborného poradenství v oboru ekonomie a stavebnictví. PROSCON – s. r. o. je znalecký ústav kvalifikovaný pro poskytování odborného poradenství v oboru ekonomie. Ing. Vladimír Čmejla je znalec v oboru ekonomie, patenty a vynálezy.

⁽²⁾ Pro sazby PRIBOR na každý den viz http://www.cnb.cz/cs/financni_trhy/penezni_trh/pribor/denni.jsp?date=DD.MM.RRRR

(69) PRIBOR je referenční hodnotou pro úrokové míry na trhu mezibankovních vkladů a je vypočtena (fixována) z kotací referenčních bank pro prodej depozit (tj. nabídek). Tento výpočet provádí kalkulační agent pro Českou národní banku a Czech Forex Club (Financial Markets Association of the Czech Republic – A.C.I.)⁽¹⁾.

(70) Sazba pro úvěr společnosti Osinek je založena na sazbě PRIBOR vypočtené se splatností tří měsíců. Referenční sazba vychází z ročních sazeb peněžního trhu. Komise si ovšem vyhrazuje právo použít kratší nebo delší doby splatnosti přizpůsobené na určité případy.

(71) Analýza vývoje dvou sazeb v průběhu trvání úvěru společnosti Osinek (duben 2009 – červen 2010) ukazuje, že obě sazby jsou skutečně srovnatelné. Průměrné sazby⁽²⁾ na období od dubna 2009 do června 2010 jsou skoro stejné (4,77 % pro sazbu PRIBOR + 300 bazických bodů, 4,79 % pro referenční sazbu, včetně rizikové přírůžky 220 bazických bodů). Malý rozdíl dvou bazických bodů má příčinu v odlišné metodice úpravy. Sazba PRIBOR se upravuje každý den; referenční sazba pouze jednou za pár měsíců.

(72) Vzhledem k těmto skutečnostem je možné přijmout uplatněnou úrokovou míru jako odpovídající náhradu tržní sazbě. Na základě sdělení o referenčních sazbách je opatření ve shodě s trhem, a nezahrnuje tudíž hospodářské zvýhodnění pro ČSA.

(73) V neposlední řadě Komise podotýká, že platby úroků věřiteli ze strany ČSA byly provedeny plně v souladu s podmínkami smlouvy o úvěru společnosti Osinek⁽³⁾.

6.3 Specifičnost

(74) Podle čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování EU opatření, které lze označit za státní podporu, zvýhodňuje „určité podniky nebo určitá odvětví výroby“. V předloženém případě Komise konstatuje, že společnost Osinek poskytla úvěr pouze ČSA. Ve smyslu čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování EU je tedy opatření selektivní.

⁽¹⁾ Pro metodiku sazby PRIBOR viz http://www.cnb.cz/docs/ARADY/MET_LIST/prib_cs.pdf.

⁽²⁾ Průměrné sazby jsou odvozené od aritmetického průměru měsíčních sazeb tříměsíční sazby PRIBOR + 300 bazických bodů podle sazeb ČNB a příslušných referenčních sazeb + 220 bazických bodů, a to mezi dubnem 2009 a červnem 2010 (pro příslušné údaje viz tabulky na internetových stránkách: http://www.cnb.cz/cs/financni_trhy/penezni_trh/pribor/prumerne_form.jsp a http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/reference_rates.html).

⁽³⁾ Úrok byl řádně placen v průběhu pěti po sobě jdoucích kalendářních čtvrtletí a jednou byla účtována smluvní pokuta za zpoždění dvou dnů v platbě.

6.4 Narušení hospodářské soutěže a ovlivnění obchodu

(75) Pokud jde o kumulativní kritéria státní podpory, v daném případě jsou ovlivnění obchodu uvnitř Unie a narušení hospodářské soutěže v důsledku sporného opatření nepopíratelné, a české orgány je ani nerozporovaly. ČSA jsou v konkurenčním vztahu k jiným leteckým společnostem v Evropské unii, zejména poté, kdy dne 1. ledna 1993 vstoupila v platnost třetí fáze liberalizace letecké dopravy („třetí balíček“). Zkoumaná opatření umožnila ČSA pokračovat v činnosti a to jim umožnilo, na rozdíl od jiných konkurentů, vyhnout se následkům plynoucím z chabých finančních výsledků.

6.5 Závěr

(76) Na základě výše uvedeného se Komise domnívá, že opatření neobsahuje prvky státní podpory ve prospěch ČSA, neboť úvěr společnosti Osinek byl poskytnut za podmínek, které by vyžadoval investor v tržním hospodářství. Zejména úroková míra, za kterou byl úvěr společnosti Osinek poskytnut, je ve shodě s referenční sazbou určenou na základě sdělení o referenčních sazbách s ohledem na skutečnost, že ČSA odpovídaly v okamžiku poskytnutí úvěru ratingové kategorii B, což potvrdily i soukromé banky a že úvěr byl po celou dobu zajištěn výrazně více, než je 70 % jeho výše, což požaduje sdělení o referenčních sazbách.

7. SLUČITELNOST PODPORY S VNITŘNÍM TRHEM

(77) Komise ovšem taktéž analyzovala, zda by opatření, pokud by bylo shledáno, že obsahuje prvky státní podpory, bylo v souladu s vnitřním trhem podle čl. 107 odst. 3 písm. b) Smlouvy o fungování EU na základě dočasného rámce.

(78) Úvěr společnosti Osinek byl poskytnut v roce 2009. Cílem opatření je tedy usnadnit podniku přístup k vnějšmu financování v době, kdy je normální fungování úvěrových trhů výrazně narušeno z důvodů finanční krize a kdy finanční krize („zamrznutí úvěrového trhu“) ovlivňuje ekonomiku obecně a vede k vážným poruchám hospodářství členských států.

(79) Dne 17. prosince 2008 Komise na tuto krizi reagovala přijetím dočasného rámce. Komise v něm uznala „závažnost současné finanční krize a její dopad na celkové hospodářství členských států“. Komise dále došla k závěru „že některé kategorie státní podpory jsou na omezenou dobu v zájmu zmírnění následků obtíží odůvodněné a lze je prohlásit za slučitelné s vnitřním trhem podle čl. 107 odst. 3 písm. b) Smlouvy o fungování EU“.

7.1 Slučitelnost s oddílem 4.4.2 dočasného rámce

Smlouva uzavřená před dnem 31. prosince 2010

(80) Opatření je nutné posuzovat ve vztahu k požadavkům oddílu 4.4.2 dočasného rámce („Podpory ve formě subvencované úrokové sazby“).

(86) Zprv, smlouva musí být uzavřena do 31. prosince 2010. Snížené úrokové míry se mohou použít pro platby úroků před 31. prosincem 2012.

Slučitelnost uplatněné úrokové míry

(81) Podle dočasného rámce musí být uplatněná úroková míra přinejmenším rovná sazbě, již do druhého dne vyhláší centrální banka, a prémii odpovídající rozdílu mezi průměrem roční mezibankovní sazby a průměrem sazby denně vyhlášené centrální bankou v období od 1. ledna 2007 do 30. června 2008, včetně premie za úvěrové riziko odpovídající rizikovému profilu příjemce, jak je stanoveno ve sdělení o referenčních sazbách.

(87) Smlouva o úvěru společnosti Osinek byla uzavřena dne 30. dubna 2009. Úvěr měl být splacen jednorázově, a to dne 30. listopadu 2010. Smlouva o úvěru tudíž tuto první podmínku splňuje.

Dne 1. července 2008 není podnik v obtížích

(82) Denně vyhlášená sazba pro Českou republiku činila dne 30. dubna 2009 1,45 % ⁽¹⁾. Rozdíl mezi průměrem roční mezibankovní sazby a průměrem sazby denně vyhlášené centrální bankou v období od 1. ledna 2007 do 30. června 2008 činil 68 bazických bodů.

(88) Zadruhé, příjemce nebyl dne 1. července 2008 v obtížích.

(83) Prémie za úvěrové riziko odpovídající rizikovému profilu příjemce činila 220 bazických bodů. Tato premie je založena na ratingové kategorii B (viz 57. bod odůvodnění) a vysoké míře zajištění vzhledem k nabídnutým předmetům zajištění (viz 64. a 65. bod odůvodnění).

(89) V bodě 9 pokynů pro záchranu a restrukturalizaci se uvádí, že pro podnik v obtížích neexistuje definice Unie, a dodává, že Komise za podnik v obtížích považuje podnik, který není schopen z vlastních zdrojů nebo finančních prostředků, které získá od vlastníka/akcionářů či společníků nebo věřitelů, zamezit ztrátě, která by ho bez vnějšího zásahu ze strany orgánů veřejné moci v krátkodobém nebo střednědobém výhledu téměř jistě odsoudila k ukončení podnikatelské činnosti.

(84) Podle dočasného rámce by tedy minimální sazba činila 4,33 % (1,45 % + 0,68 % + 2,20 %). Skutečná sazba úvěru do společnosti Osinek byla 5,51 %. Výsledkem toho je, že úvěr do společnosti Osinek byl poskytnut za sazbu vyšší, než je minimum, které povoluje dočasný rámec.

(90) Ustanovení bodu 10 písm. b) pokynů pro záchranu a restrukturalizaci následně objasňuje, že v případě společnosti, v níž alespoň někteří společníci plně ručí za závazky společnosti, se za podnik v obtížích považuje podnik, kde došlo ke ztrátě více než poloviny jejího zapsaného kapitálu a kde ke ztrátě více než jedné čtvrtiny tohoto kapitálu došlo za posledních 12 měsíců.

(85) Aby mohl být úvěr považován za slučitelnou podporu, oddíl 4.4. dočasného rámce kromě toho požaduje splnění dvou dodatečných podmínek:

(91) V roce 2008 činila výše zapsaného kapitálu ČSA 2 735 milionů CZK. Na základě ČÚS se ve stejném roce se čisté jmění společnosti snížilo na 101 milionů CZK.

Tabulka 5

Čisté jmění a zapsaný kapitál ČSA v letech 2007 a 2008 (v tis. CZK)

2007	6/07	7/07	8/07	9/07	10/07	11/07	12/07
Čisté jmění	[1 035 000 - 1 140 000]	[1 415 000 - 1 555 000]	[1 450 000 - 1 595 000]	[1 410 000 - 1 565 000]	[1 950 000 - 2 145 000]	[1 260 000 - 1 390 000]	1 238 093
Zapsaný kapitál	2 735 510	2 735 510	2 735 510	2 735 510	2 735 510	2 735 510	2 735 510

⁽¹⁾ CZEONIA (Czech Over Night Index Average) je vážený průměr úrokových sazeb všech nezajištěných O/N depozit uložených referenčními bankami na mezibankovním trhu. Počítá a zveřejňuje jej ČNB (http://www.cnb.cz/cs/financni_trhy/penezni_trh/czeonia/denni.jsp).

2008	1/08	2/08	3/08	4/08	5/08	6/08
Čisté jmění	[585 000 - 645 000]	[385 000 - 420 000]	[110 000 - 120 000]	[690 000 - 755 000]	[860 000 - 950 000]	[965 000 - 1 065 000]
Zapsaný kapitál	2 735 510	2 735 510	2 735 510	2 735 510	2 735 510	2 735 510

	7/08	8/08	9/08	10/08	11/08	12/08
Čisté jmění	[945 000 - 1 030 000]	[1 220 000 - 1 340 000]	[1 270 000 - 1 410 000]	[1 295 000 - 1 430 000]	[610 000 - 670 000]	101 686
Zapsaný kapitál	2 735 510	2 735 510	2 735 510	2 735 510	2 735 510	2 735 510

Zdroj: Účetní závěrky ČSA.

- (92) Ačkoli již ke dni 1. července 2008 přišla společnost o více než polovinu zapsaného kapitálu, není splněna druhá podmínka stanovená v bodě 10 písm. a) pokynů pro záchranu a restrukturalizaci, tj. nedošlo ke ztrátě více než jedné čtvrtiny tohoto kapitálu za posledních 12 měsíců. Ztráta čistého jmění ([31 570 000–34 875 000] CZK), ke které došlo v období od června 2007 do července 2008, odpovídá pouze [0,8–1,5] % zapsaného kapitálu.
- (93) Navíc podle bodu 10 písm. c) pokynů pro záchranu a restrukturalizaci je společnost považována za podnik v obtížích v případě, že splňuje kritéria vnitrostátního práva pro zahájení kolektivního insolvenčního řízení. České orgány potvrdily, že ČSA nebyly způsobilé pro insolvenční řízení ve smyslu paragrafu 3 českého insolvenčního zákona.
- (94) Bod 11 pokynů pro záchranu a restrukturalizaci stanoví, že i při nesplnění podmínek stanovených v bodě 10 uvedených pokynů může být podnik považován za podnik v obtížích, zejména tehdy, kdy jsou patrné typické příznaky podniku v obtížích, například narůstající ztráta, klesající obrat, rostoucí skladové zásoby, nadbytečná kapacita, slábnoucí peněžní tok, narůstající dluh, narůstající úroky a klesající nebo nulová hodnota čistých aktiv.
- (95) Vývoj finančních výsledků ČSA během rozhodného období nevykazoval jasný negativní trend (viz tabulka 3). Společnost zaznamenala ztrátu na konci roku 2006, ale zotavila se, a v roce 2007 vykázala kladné výsledky. Na konci prvního čtvrtletí 2008 byla následně zaznamenána ztráta ve výši [800–880] milionů CZK. Situace se ovšem do konce druhého čtvrtletí, tj. do 30. června 2008, zlepšila. Podobný trend je možné pozorovat, pokud jde o vývoj peněžních toků. Obrat ČSA se během sledovaného období každoročně pomalu zmenšoval. Není z toho ale možné vyvozovat, že se obrat před dnem 30. června 2008 zmenšil výrazně.
- (96) Dluh společnosti se mezi březnem 2008 a červnem 2008 snížil, aby se pak opět zvýšil v následujících šesti měsících. Hodnota aktiv zaznamenala během sledovaného období výkyvy bez jakéhokoli zřetelného trendu.
- (97) Závěrem je možné říci, že vývoj finančních kritérií před dnem 30. června 2008, jak je stanoven v bodě 11 pokynů pro záchranu a restrukturalizaci, jasně neukazuje na typické příznaky podniku v obtížích. ČSA měly kromě toho v té době stále přístup k financování, což dokazuje skutečnost, že byly v září 2008 schopny získat úvěr od soukromé banky (viz 59. bod odůvodnění).
- (98) Komise podotýká, že slučitelná podpora podle oddílu 4.4 dočasného rámce může být poskytnuta podnikům, které nebyly ke dni 1. července 2008 v obtížích, ale posléze se do obtíží dostaly v důsledku světové finanční a hospodářské krize. Skutečnost, že se ČSA staly podnikem v obtížích až později, nemá tudíž dopad na slučitelnost podle dočasného rámce.
- (99) Komise se proto domnívá, že ČSA nebyly dne 1. července 2008 podnikem v obtížích, a byly tedy způsobilé pro uplatnění dočasného rámce.

7.2. Závěr

- (100) S ohledem na shora uvedené skutečnosti splňuje úvěr společnosti Osinek podmínky stanovené v oddíle 4.4 dočasného rámce. Proto i za předpokladu, že by u opatření v podobě tohoto úvěru bylo shledáno, že obsahuje prvky státní podpory, bylo by i tak slučitelné s vnitřním trhem podle čl. 107 odst. 3 písm. b) Smlouvy o fungování EU.

8. ZÁVĚR

- (101) Komise dochází k závěru, že úvěr společnosti Osinek nezahrnuje státní podporu. Ovšem i za předpokladu, že by u opatření v podobě tohoto úvěru bylo shledáno, že obsahuje prvky státní podpory, bylo by i tak slučitelné s vnitřním trhem podle čl. 107 odst. 3 písm. b) Smlouvy o fungování EU.

(102) Toto rozhodnutí se netýká uvolnění zajištění úvěru společností Osinek a jeho kapitalizace dne 30. června 2010. Posouzení tohoto opatření bude předmětem konečného rozhodnutí ve věci SA.30908,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Opatření, které Česká republika provedla ve prospěch společnosti České aerolinie, a. s. ve formě úvěru ve výši 2,5 miliardy CZK, který poskytla společnost Osinek, a. s. na základě smlouvy o úvěru ze dne 30. dubna 2009, buď nepředstavuje podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie,

nebo je slučitelné s vnitřním trhem podle čl. 107 odst. 3 písm. b) této smlouvy.

Článek 2

Toto rozhodnutí je určeno České republice.

V Bruselu dne 21. března 2012

Za Komisi
Joaquín ALMUNIA
místopředseda